

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

PRO ŠKOLNÍ ROK 2025/2026
Základní škola Netvořice

Zpracoval: Mgr. Zdeněk Cudlín

Obsah

1. Úvod	3
2. Druhy rizikového chování	3
3. Cíl preventivního programu	3
4. Wellbeing	4
5. O škole	4
5.1 Charakteristika školy	4
5.2 Analýza současného stavu ve škole	4
5.3 Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole	4
6. Spolupráce s rodiči	4
7. Vzdělávání pedagogů	5
8. Metody práce	5
8.1. Prevence v rámci pravidelné výuky	5
8.2. Jednorázové a další aktivity	5
8.3. Volnočasové aktivity	6
9. Ochrana před sociálně patologickými jevy	6
10. Návykové látky	6
10.1 Tabákové výrobky	6
10. 2 Alkohol	7
10.3 Omamné a psychotropní látky	7
11. Řešení přestupků	8
12. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi	8
13. Šikanování ve škole	9
14. Harmonogram programu na školní rok 2024/2025	9
15. Evaluace MPP za školní rok 2023/2024	9
16. Závěr	10

1. Úvod

Nárůst různých forem rizikového chování včetně zneužívání návykových látek se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině. Je tedy důležité zahájit primární prevenci v době školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku. Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování, za pomoci různých subjektů.

Preventivní program vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 14514/2000-51.

2. Druhy rizikového chování

Prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření
- šikanování, vandalismus a další formy násilného chování
- virtuální drogy (počítače, televize, video)
- poruchy příjmu potravy
- záškoláctví
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus
- sexuální zneužívání, zneužívání sektami, kriminální chování
- sebepoškozování

3. Cíl preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddelitelnou součástí výuky a života školy. Důraz klademe na informovanost žáků. Snažíme se do realizace programu zapojit všechny pedagogy. Při realizaci preventivního programu chceme vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, k poznání sebe sama, k zvládání stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek, k stanovení si reálných cílů v životě. Nabízet volnočasové aktivity, kde se mohou uplatnit všechny děti. Motivovat děti ke zdravému životnímu stylu a k osvojení pozitivního sociálního chování, k nácviu správných postojů a vzorců jednání mezi vrstevníky.

4. Wellbeing

Wellbeing je kombinací:

- našeho nadšení pro to, co nás naplňuje a co máme možnost dělat každý den
- naší potřeby navazovat a žít kvalitní vztahy
- potřeby bezpečnosti a stability našich financí
- úroveň našeho duševního a fyzického zdraví a celkové fyzické kondice
- naší sounáležitosti se sociálním prostředím, ve kterém se pohybujeme

Pedagogové vyzdvihují optimistický pohled na řešení daných úkolů, vyzdvihují pozitivní vlastnosti žáků, chválí za splnění i malých úkolů. V hodinách lze v určitých situacích nastavit volnější zvládnutí náročnějších situací.

5. O škole

5.1 Charakteristika školy

Naše základní škola je v provozu od roku 1954. Součástí areálu jsou: školní dílny, tělocvična, odborné učebny (počítačová, jazyková, fyzika, chemie, atd.), školní jídelna, školní družina a knihovna. U školy jsou zařízení školního pozemku, sportovní a atletický areál. Děti navštěvují školní družinu před vyučováním a rovněž v odpoledních hodinách po výuce. Na škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu: Škola pro život, verze 2024.

5.2 Analýza současného stavu ve škole

Analýza problematiky rizikového chování na školách je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin negativních jevů na školách a vytýčení prognózy. K posouzení problematiky slouží dotazníky, práce třídních učitelů, připomínky dětí – školní parlament. Zjišťování je průběžné, spolupracují učitelé, školní poradenské pracoviště v případě potřeby je přizván odborník v dané oblasti.

5.3 Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole

Garantem programu je ředitelka školy. Školní metodik prevence koordinuje práci jednotlivých učitelů a externích spolupracovníků. V rámci své činnosti se podílí i na jeho přípravě programu, na analýze současného stavu a na řešení jednotlivých problémů. Spolupracuje s vedením školy, s výchovnou poradkyní, s ostatními pedagogy a dalšími organizacemi.

6. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou o Preventivním programu, jeho realizaci, o dění ve třídě a akcích informováni na třídních schůzkách. Mají možnost konzultací s učiteli, jsou žádáni o spolupráci při některých aktivitách. Rodiče problémových žáků jsou zváni do školy k jednání, kterého se

účastní třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce vedení školy. S aktivitami školy v rámci prevence se může veřejnost seznámit také na webových stránkách školy.

7. Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se v rámci svých možností účastní aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování. Škola jim poskytuje nabídku programů, seminářů a školení zabývajících se touto problematikou.

8. Metody práce

8.1. Prevence v rámci pravidelné výuky

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat ve všech předmětech.

Některé používané metody práce:

- výklad (informace)
- samostatná práce (slohové práce na určená témata, referáty, informace z tisku...)
- besedy, diskuse
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání
- skupinová práce ve třídě

Na prvním stupni je v hodinách prvouky a přírodovědy kladen důraz na informace o nebezpečí kouření, kyberšikany a na používání alkoholických nápojů. Děti jsou informovány o možném zneužívání léků a orientačně o jiných drogách.

Na druhém stupni v hodinách chemie a přírodopisu se žáci seznamují s různými druhy návykových látek a jejich škodlivými vlivy na organismus. V hodinách zeměpisu a dějepisu se seznamují se zeměmi, ve kterých se drogy pěstují, odkud se dovážejí do České republiky a s historickým vývojem pěstování drog. V hodinách občanské a rodinné výchovy jsou žáci vedeni k osvojení preventivních ochranných kompetencí, jsou využívány hlavně sociální hry, ve kterých se učí obhajovat svůj názor, řešit konflikty ve třídě, trénovat způsob odmítání, využívají se i formy samostatných projektů za použití dostupné literatury. V hodinách informatiky jsou informováni o nebezpečí kyberšikany.

8.2. Jednorázové a další aktivity

Budou probíhat besedy s odborníky podle možností školy a momentální nabídky akcí. Žáci musí vědět, kam se obrátit se svými dotazy nebo kde získají potřebné informace. Mají možnost kdykoli prohodit svoje problémy s metodikem, výchovným poradcem, školním psychologem, speciálním pedagogem.

Aktivity, které se opakují:

1.stupeň :

- prevence proti kouření
- prevence kyberšikany
- bezpečně do školy

- jak se chovat v krizových situacích
- prevence poruch příjmu potravy
- zdravé zuby
- kyberšikana
- návštěvy kulturních pořadů dle nabídky
- školní výlety a exkurze

2. stupeň

- jak se chovat v krizových situacích
- prevence kyberšikany
- vrstevnické party
- prevence poruch příjmu potravy
- prevence neplánovaných těhotenství
- partnerské vztahy
- prevence kriminality
- prevence zneužívání návykových látek
- návštěvy kulturních pořadů
- školní výlety a exkurze

8.3. Volnočasové aktivity

V rámci kroužků mohou žáci navštěvovat zájmovou tělesnou výchovu – pohybové hry, florbal, házená, gymnastika, keramika, ruční práce, myslivecký kroužek, včelaři, deskové hry, čtenářský klub. Kroužky jsou vedeny převážně učiteli školy.

9. Ochrana před sociálně patologickými jevy

Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména školní metodik prevence a třídní učitelé, průběžně sledují situaci ve škole z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, uplatňují různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených žáků. Žáci školy mají přísný zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. Porušení tohoto zákazu se bere jako hrubé porušení školního řádu.

Ředitelka školy nebo pověřený pracovník bude informovat zákonné zástupce žáků, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěních a zároveň je seznámí s možností odborné pomoci.

Projevy šikanování mezi žáky, tj. násilí, omezování osobní svobody, ponižování, kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům nebo skupinám (zejména v situacích, kdy jsou takto postiženi žáci mladší a slabší), jsou v prostorách školy a při školních akcích přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti školnímu řádu.

10. Návykové látky

10.1 Tabákové výrobky

V případě, kdy je žák přistižen při kouření v prostorách školy nebo v rámci akcí školou pořádaných, sepíše se o události stručný záznam s vyjádřením žáka, oznámí se to vedení školy a předá k založení ředitelce školy. Pak informuje třídní učitel zákonného zástupce žáka.

V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

10.2 Alkohol

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v rámci akcí školou pořádaných, je nutné mu v další konzumaci zabránit a alkohol žákovi odebrat. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše se o události stručný záznam s vyjádřením žáka, oznámí se to vedení školy a předá k založení ředitelce školy. Pak informuje třídní učitel zákonného zástupce žáka, ten si žáka vyzvedne. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

O nález ihned uvědomí vedení školy. Dále sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, tento zápis žák podepíše. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka.

10.3 Omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v rámci akcí školou pořádaných, je nutné mu v další konzumaci zabránit a návykovou látku žákovi odebrat. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy, vyrozumí zákonného zástupce a vyzve je, aby si žáka odvedli.

V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp., kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka OPL, postupují takto:

O nálezů ihned uvědomí vedení školy.

O nálezů sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, tento zápis žák podepíše. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.

O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

O nálezů hned uvědomí vedení školy. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dozorem.

11. Řešení přestupků

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, které se týká držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy a během školních akcí, bude to klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce dle školního řádu. Bude sledováno i další rizikové chování žáků – záškoláctví, šikana, kyberšikana, vandalismus, rasismus atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči ve škole
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

12. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

PPP Benešov

Policie ČR

Hasičský záchranný sbor

Další subjekty

13. Šikanování ve škole

V případě ohlášení šikany nebo při podezření na šikanu postupuje škola podle Programu proti šikanování. Tento program slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Při jeho tvorbě využíváme jako podporu metodiku MŠMT.

14. Harmonogram programu na školní rok 2025/2026

- Seznámení žáků s PP
- Seznámení rodičů s PP
- Volnočasové aktivity žáků
- Zapojení do kroužků ve škole
- V hodinách přírodopisu, občanské a rodinné výchovy, prvouky, přírodovědy
- V rámci třídních schůzek, na webu školy
- Další besedy a aktivity podle aktuálních nabídek a možností školy

15. Evaluace MPP za školní rok 2024/2025

Jednotlivá témata prevence vycházela ze ŠVP Škola pro život, verze VII/2022.

Pedagogický sbor je v průběhu roku na poradách pravidelně informován o preventivních akcích, o změnách v legislativě, s výsledky dotazníkových akcí a problémy v jednotlivých třídách. S ředitelkou školy jedná metodik prevence a výchovná poradkyně na pravidelných schůzkách, případně okamžitě dle potřeby. Rodiče jsou informováni prostřednictvím webových stránek školy a na pravidelných třídních schůzkách

Díky neustálé komunikaci s dětmi o problematice nevhodného a nebezpečného chování a díky pečlivě dodržovaným dozorům vyučujících jsme eliminovali výskyt kouření ve škole a zmírnili ničení majetku ve třídách.

Všechny realizované programy měly svůj význam a je třeba v tomto duchu pokračovat. Je však také třeba klást větší důraz na jednotné působení pedagogických pracovníků ve vztahu k žákům a snažit se ještě s vyšší intenzitou minimalizovat jejich případné negativní projevy.

Stále přetrvává úkol budovat a posilovat vztahy mezi žáky, mezi učiteli a žáky a mezi školou a rodiči. Je třeba najít a hned v počátcích eliminovat šikanu a další formy rizikového chování žáků. Měli bychom podporovat všechny vhodné aktivity žáků, žákovské rady, vyučujících a rodičů žáků a pracovat s nadanými žáky. Je třeba zapojit více učitelů do preventivních akcí a snažit se zapojit více i rodiče.

Je třeba dále doplňovat literaturu, interaktivní a další materiály vztahující se k prevenci rizikového chování.

16. Závěr

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně rizikového chování s výcvikem v sociálních dovednostech. V rámci programu budeme preferovat přístupy zaměřené na oblast zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program bere zřetel na věk a osobní charakteristiky žáků. Jednotlivé části programu budou pravidelně vyhodnocovány.

Projednáno pedagogickou radou
V Netvořicích dne 25. 8. 2025

ředitelka školy